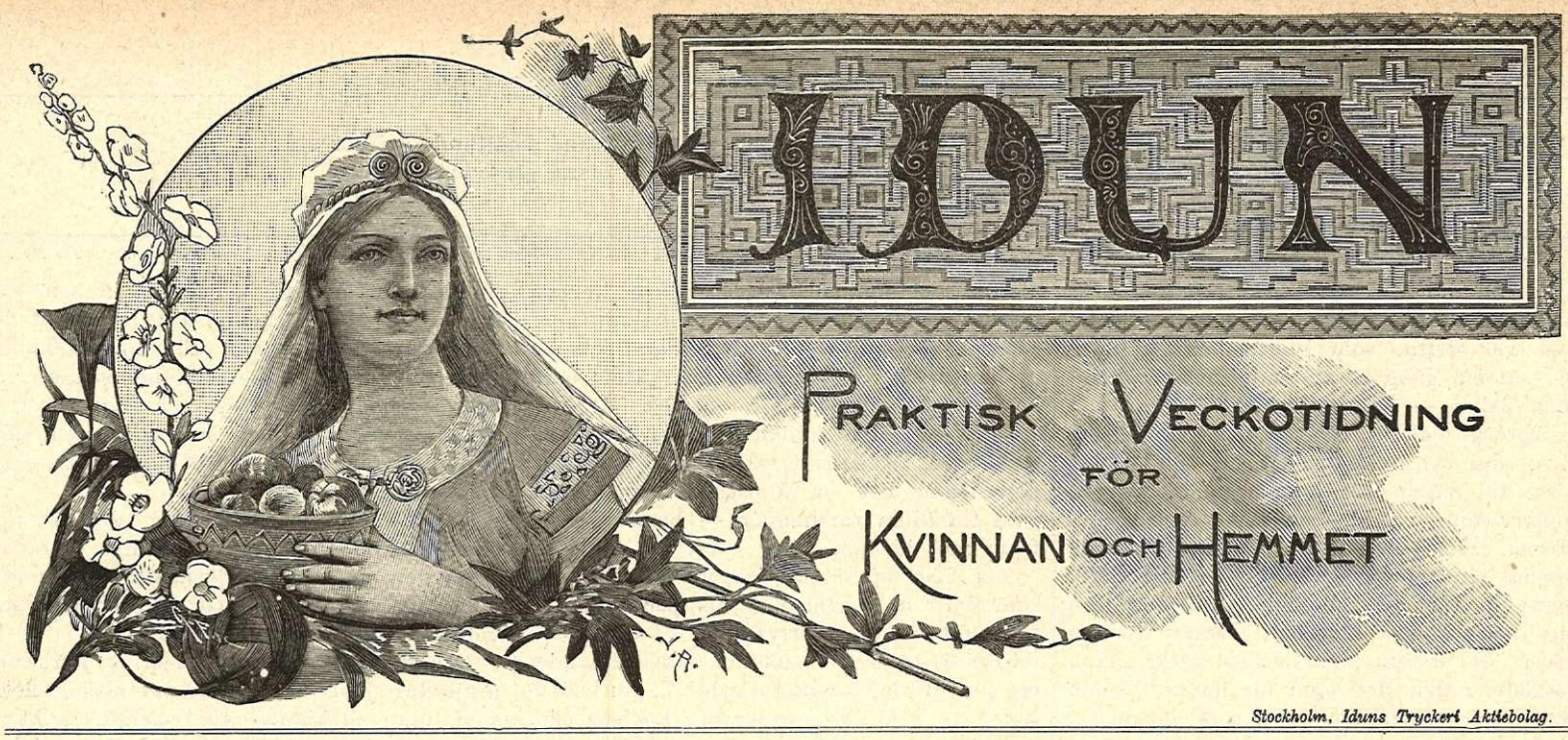

Stockholm, Iduns Tryckeri Aktiebolag.

N:r 15 (382) Fredagen den 12 april 1895. 8:de årg.

Prenumerationspris pr år:	Byrå:	Redaktör och utgifvare:	Utgifningstid:	Annonspris:
Idun ensam ..... kr. 5: — Iduns Modet., fjortondagsuppl. » 5: — Iduns Modetidn., månadsuppl. » 3: — Barngarderoben ..... » 3: —	Klara Södra Kyrkog. 16, 1 tr. Allm. telef. 61 47. Prenumeration sker å alla postanstalter i riket.	FRITHIOF HELLBERG. Träffas säkrast kl. 2—3. Redaktionssekr.: *J. Nordling.*	hvarje helgfri fredag. Lösnummerpris 15 öre (lösn:r endast för kompletteringar.)	35 öre pr nonpareillerad. För »Platssökande» o. »Lediga platser» 25 öre för hvarje påbörjadt tiotal stafv. Utländska annons. 70 öre pr nonp.-rad.

Bertha Valerius.

»Och skådom ofta på vår snälla Bertha,
Där öfverallt hon målar änglars bild.»
J. D. Valerius.

Den personlighet, hvars namn vi här ofvan ristat under korsets symbol, och hvilken vi i dag vilja ägna några afskedets ord, var en af dessa harmoniskt utvecklade andar, hvilka, under en ihärdig sträfvan efter det rätta, ett allvarligt sökande efter det sanna och med en liflig uppfattning af det sköna, städse hafva ett vaket sinne för det praktiska lifvets fordran på handling och verksamhet. Ty medan Bertha Valerius i sin själs innersta ägde en andlig magnetnål, som ständigt pekade mot evighetens hamn, hade hon ställt klok energi och rastlös arbetslust vid rodret på sin lefnads farkost, där den säkert plöjde timlighetens vågor. De pund, med hvilka hon utrustats, förvaltade hon med en skrupulös ifver, som hade sin rot såväl i ansvarskänsla, som ock i det inre kraf, som bor i konstnärens själ.

Också äga vi i Bertha Valerius en sann konstnär. Redan i tidiga år kunde de anlag spåras,

som skulle blifva bestämmande för hennes framtida verksamhet. Då barnet med ett kritstycke på papperet framkallade änglabilder — såsom ofvan citerade tillfällighetsvers af hennes fader, skalden Valerius, antyder — var det de första konstnärsimpulserna i det unga sinnet, som sökte ett uttryck för fantasiens rena skönhetsvärld. När Bertha växte upp och de konstnärliga anlagen fingo utbildas, var det visserligen icke längre änglavärldens fantastiska skepnader, som utgjorde objektet för hennes konst, men den faderlige diktarens ord blefvo dock äfven nu betecknande för den mera mognade konstnärinnans porträttmåleri genom den förmåga hon ägde att i sina bilder tolka och framlocka just den änglabild, det gudsbeläte, som finnes hos hvarje människa, men som det fordras ett särskildt trollspö, en sympatisk attraktion, för att tvinga fram på ytan. Och det var däri Bertha Valerius' storhet som målarinna låg, att hon jämsides med sin tekniska färdighet hade

Hur gladt, när han kommer, den leende vår,
Som ljuset och lifvet förnyar,
Då sippan bland smältande drifvor står
Och solen bland glesnande skyar.

E. D. Björck.

öga just för det vackraste och det mest karaktäristiska i hvar och ens utseende. Det var detta, som gjorde hennes bilder på samma gång så träffande och — hvad man kallar — så vackert lika.

Aurora Valeria Albertina (Bertha) Valerius, som var född den 21 juni 1824, fick först vid några och tjugu års ålder åtnjuta undervisning vid akademien för de fria konsterna, som just vid denna tidpunkt hade öppnat sina portar äfven för kvinnliga studerande. Här arbetade hon på att förvärfva sig den tekniska säkerhet, förutan hvilken äfven de största konstnärliga anlag sakna fotfäste. Men det stod för henne, liksom för hvarje annan konstnär, som ett önskemål att vid de gamla kulturländernas stora konstcentra få utbilda sin blick och sitt formsinne. Så förskaffade hon sig 1852 tillfälle till en studieresa till kontinenten, hvarunder hon vid besök i Düsseldorf, Dresden och Paris allvarligt studerade såväl de gamle mästarne som ock den senare tidens konst, som vuxit upp i hägnet af antikens traditioner. Hemkommen från denna resa, slog hon sig med ifver på porträttmålning, och talrika äro de alster af hennes konst, som under de nu följande åren sågo dagen. Som hon dock kände, att hon ännu hade att lära i tekniskt hänseende, begagnade hon sig af det tillfälle till vidare utbildning, som åtta år senare erbjöd sig, då hon ledsagade Kristina Nilsson — hvars talang det varit hennes syster, friherrinnan Adelaïde Leuhusen, förbehållet att upptäcka — på dennas studiefärd till Paris. Medan hon nu vistades i Seine staden såsom den unga sångerskans chaperon, kunde hon samtidigt fortsätta sina egna studier och arbeta inom porträttmålningens område. — Emellertid kom Bertha Valerius nu att göra bekantskap med fotograferingskonsten, hvilken vid denna tid i utlandet börjat tillgodogöra sig metoder, om hvilka man hemma hos oss ännu var alldeles okunnig. På grund af sina relationer såsom artist blef hon satt i tillfälle att taga närmare kännedom om den nya reproduceringskonstens hemligheter, hvilka hon förstod att så väl tillägna sig, att hon vid sin hemkomst till Stockholm följande år kunde öppna en egen fotografiatelier och härigenom blifva vår första kvinnliga fotograf. Det nya i saken i förening med den artistiska smak, som ledde hennes arbete, bragte snart hennes företag i rykte, och under det närmaste decenniet var hennes kamera i ständigt arbete med att framkalla bilder af såväl hufvudstadens som landsortens invånare. Visserligen fick penseln under denna tidrymd så godt som alldeles hvila, men den rikedom af erfarenhetsrön såväl i fråga om belysningar som äfven hvad formens teknik beträffar, hvilken hon under utöfvandet af detta sitt konstmässiga yrke förvärfvade, blef henne dock till oberäknelig nytta, då hennes håg för målning åter tog ut sin rätt. År 1872 stängde hon för alltid sin fotograferingsatelier, och från denna tid kunna vi inrangera henne i ledet bland våra förnämsta porträttmålare. Ty ehuru Bertha Valerius sällan offentligt exponerade alstren af sin konst, och ehuru hennes namn — om också kändt och aktadt inom estetiska kretsar — till följd däraf kanske ej burits så vida omkring på ryktets eller kotterireklamens vingar, utgöra de talrika bilder, med hvilka hon prydt privata samlingar, tillräckligt talande bevis för gedigenheten hos en konstnär, som — fri från tillfälliga partimanér — banat sig väg fram mot idealet.

Att här uppräkna den mängd porträtt, som flutit ur Bertha Valerius' pensel, skulle taga allt för stort utrymme. Vi tillåta oss därför att exempelvis nämna endast följande: ett porträtt af konung Carl XV, nu befintligt i h. k. h. kronprinsessan Lovisas ego, ett af konung Oscar II, skänkt till Jockeyklubben i London, ett af änkedrottning Josefina, tillhörigt f. öfverhofmästarinnan, grefvinnan Leijonhufvud, samt dessutom porträtt af grefvinnan Piper, född Baker, grefvinnan v. Platen, född de Geer, öfverstekammarjunkaren, grefve Carl v. Platen, grefvinnan Wedel, fru Wikander, född Wachtmeister, öfverstekammarjunkaren, friherre G. Åkerhjelm och hans friherrinna, öfverstekammarjunkaren, grefve C. G. v. Rosen och hans grefvinna, öfverstekammarherren, friherre C. J. Bonde och hans friherrinna, bankdirektör och fru Wallenberg, landshöfding och fru Malmborg samt biskoparne Fahlcrantz, Landgren och Björling.

Af nämnda konstverk äro några utförda i olja, andra åter i pastell. Om vi också våga påstå, att de samtliga — såsom ofvan blifvit antydt — utmärka sig icke blott för slående porträttlikhet, utan äfven för formel säkerhet i behandlingen, skulle vi dock för egen del vilja gifva företrädet åt pastellerna, där konstnärinnan på det ypperligaste sätt begagnat sig af de resurser kritfärgerna erbjuda, då det gäller att gifva en mjuk och luftig ton åt såväl bild som bakgrund.

Jämsides med denna profana målning, hvarigenom Bertha Valerius gjort sig känd för den stora konstvärlden, sysselsatte hon sig under åratal med ett verk, som — uppfyllande hennes tankar — ständigt löpte som en underström såväl i hennes estetiska som etiska lif. Den sträfvan, som bodde i hennes själ, att afbilda det gudamänskliga idealet, tog sig nämligen ett uttryck i det mångåriga, om ock ofta afbrutna arbete, hon nedlade på framställandet af en Messiasbild, till hvilken hon i ett särskildt inspireradt ögonblick uppdragit skissen. Denna tafla, hvilken det förunnats målarinnan att kort före sin död fullborda, torde kunna betecknas såsom nästan enastående i sitt slag, ty med hvilka konstnärliga eller religiösa förutsättningar man än betraktar densamma, skall man dock alltid uppfyllas med hänförd andakt inför den underbara frälsarbild, konstnärinnan med de enklaste materiella hjälpmedel frambragt på duken.

* * *

Bertha Valerius var — såsom vi sett — en af banbrytarna i vårt land för kvinnligt arbete i det offentliga, och det är som sådan Idun ställer henne i ledet bland de praktiska förkämparna för sina ledande principer. Men en personlighet sådan som hennes tillhör dock först och främst och i djupaste mening hela mänskligheten, där vi kunna räkna henne till den elitkår, som kallas världens salt.

Att tillhöra mänskligheten, det är att älska den, — att på det andliga området gifva den sin hjärtas varmaste känslor och att i det materiella med råd och dåd stå vid sina medmänniskors sida.

Grunddraget i Bertha Valerius' karaktär utgjordes just af denna människokärlek, som utan åtskillnad till partier, åsikter, stånd eller lefnadsförhållanden åt alla delar sin skatt af innerlig medkänsla. Och häraf åstadkoms tvifvelsutan den sympatiska verkan hennes personlighet utöfvade på alla dem, som kommo i beröring med henne. Själf tycktes hon finna sig väl bland människor. I sitt varma hjärta ägde hon en slagruta, med hvilken hon upptäckte och visste att ur äfven det skenbart trivialaste skal locka fram en ren och god kärna — att äfven här framtrolla änglabilder, där kanske en annan kärlekslösare blick endast kunde se en karrikatyr. Också framkallade hennes blotta närvaro i ett sällskap en förnimmelse af obeskriflig harmoni, och en hvar blygdes att icke bära fram af sina bästa håfvor. Känslans renaste och yppersta blommor slogo ut vid ljuset från den gamlas hjärtegoda ögon.

Denna hennes kärleksfullhet var emellertid ingalunda en passiv känslosamhet eller en blott och bart behaglig bonhomie. Den hade visserligen sin rot i känslan, men i en känsla så stark och så sann, att den ständigt kräfde att aktualiseras i handling. Också tog den sig ett praktiskt uttryck i den storartade hjälpsamhet hon utöfvade med frukten af sitt arbete. Afkastningen af detta arbete var icke ringa, ty såväl hennes verksamhet som fotograf som hennes porträttmålning förskaffade henne en riklig inkomst. För egen del hade hon ytterst små behof, hvadan den hufvudsakliga delen af de medel, som inflöto, endast passerade genom hennes gifmilda händer för att hamna hos behöfvande likar. Då hon icke ägde någon personlig förmögenhet, utan endast i vinsten af sitt arbete hade att söka sina resurser, torde man kunna säga, att denna välgörenhet är nära nog enastående. Vi tro oss ej för högt uppskatta de belopp, hon under de senaste trettio åren utdelade i form af tillfälliga gåfvor och pensioner, om vi approximativt angifva en totalsumma af 150,000 kronor. Medan frikostig grannlagenhet var den dräkt, i hvilken hennes gifmildhet klädde sig, var det kärlek och förstånd i förening, som verkade bestämmande för hennes hjälpsamhet, och många voro de ålderstigna och fattiga, för hvilka hon med sin vänligt gifna skärf lindrade årens och nödens börda.

Men människan lefver icke allenast af bröd — denna sanning stod alltid klar för Bertha Valerius' inre. Med sin djupa uppfattning af människoandens behof förstod

hon så väl, att det kunde gifvas en annan nöd än de ekonomiska bekymrens och det fysiska lidandets. Och hur ömmade icke hennes hjärta äfven för all sådan nöd, som gnager på vår andliga hälsa! Där hade hon en rikedom att ösa ur, hvilken ej kände rummets begränsning. Med en fast religiös öfvertygelse, parad med öfverseende mildhet och den erfarna psykologens blick, stod hon städse redo att trösta den sörjande och stödja den stapplande. Det innerliga samband, hvari hon kände sig med den värld, som står öfver den empiriska tillvaron, och där vår ande har sitt rätta hem, satte henne i tillfälle att icke blott vederkvicka sig själf, utan att ock åt mången irrande själ gifva ett tröstens och förvissningens ord.

* * *

Trots hennes ovanliga begåfning och andliga öfverlägsenhet — eller kanske snarare just på grund häraf — stämplades hela Bertha Valerius' personlighet af den mest okonstlade anspråkslöshet, af en godmodig hurtighet och en fullkomlig frihet från allt tungsint och ostentativt drömmeri. Med den friskaste humor kunde hon le med de glada. Och de, som minnas henne i det hem, där hon under en följd af år i kretsen af nära anförvanter funnit en af kärlek ombonad fristad, erinra sig också, hur hon där spridde omkring sig en känsla af solig trefnad. Det var i detta hem Bertha Valerius den 24 sistlidna mars fick, omgifven af sina kära, somna in lugnt och fridfullt som hon lefvat. Där lämnar hon — liksom hos alla dem, som lärt känna och värdera henne — ett tomrum och en känsla af saknad, hvilken utgör en den varaktigaste minneskrans.

John Rogh.

Påsk.

Uppståndelsens och vårens högtid
Oss nalkas med sitt segerbud:
De äro brutna, dödens fjättrar,
Af lifvets furste — pris ske Gud!

De äro brutna, dödens fjättrar,
Naturens pulsar slå på nytt,
Och jorden kastar af sin svepning,
Och mörkret är i ljus förbytt.

Se vågen — nyss vid stranden bunden —
Nu ilar fri mot hafvets famn!
Från nyväckt lif i tusen former
Hvad jubeltoner utan namn!

Det får ej lif, det korn som bäddats
I vinterns snö, om det ej dör,
Men om det dör, i nya skördar
Det gyllne axen kring sig strör.

Vi måste dö, att vi må lefva,
Se där uppståndelsens mystér!
Hvad här förgängligt sås — skall uppstå
I oförgänglig skönhet där!

Ur puppan flyger guldstänkt fjäril
Mot ljusets rymder glad och fri!
De äro brutna, stoftets fjättrar,
Och få ej mer till hinder bli.

De äro brutna, dödens fjättrar,
Du mänskobarn, så blicka opp,
Och skåda bortom grafvens mörker
Odödlighetens ljusa hopp!

***Han,** som för dig besegrat döden,*
Skall ock ur grafven väcka dig —
Om här du hört hans röst och följt den —
En dag till evigt lif med sig!

L. S.

Hvad jag vann genom fasthet.

En moders erfarenhet.

Alla mammor anse sina barn märkvärdigare än alla andra mammors barn. Den förstfödde i synnerhet är ett under af förstånd och dygder, och är den förstfödde tillika den sistfödde, har beundran ingen gräns. Mormor måste bekänna, »fastän det kan låta partiskt, att rarare barn än Evas lille Axel har hon då aldrig sett.» Om lille Axel inför den besökande bär sig än så fult åt, heter det ändå: »tänk, att han just nu skulle vara *blyg*, han, som eljes är så förståndig!» Urskuldanden äro svaga mödrars och mormödrars käpphäst. Hvarför icke se saken sådan den är? Hvarför göra sig blind, då två öppna ögon komma så mycket åstad?

Min lille Fritz är det envisaste barn jag sett. Håna ärftlighetsteorien så mycket ni vill, Fritz är ett lefvande bevis på dess sanning. Min man är gränslöst envis, själf står jag icke långt efter, och Fritz, ja, om honom skola vi nu tala. Innan jag riktigt kommit under fund med bästa sättet att behandla honom och hans svåra fel således visade sig i hela sin nakenhet, kunde jag rent af blifva förtviflad. Sade jag: »Fritz, du får inte knuffa på bordet, medan mor skrifver,» hette det strax: »Fritz vill knuffa på bordet. Fritz vill knuffa på bordet,» utan all ända. Sade jag: »hälsa vackert på moster Ellen,» fick jag i nio fall af tio till svar: »inte hälsa på moster Ellen,» minst tjugu gånger upprepadt. Ingen kan ana mitt lidande. När vi gå ut på promenad, har han tagit vanan att själf öppna porten; om då en person kom före oss igenom porten och af artighet höll upp den för oss, började strax visan: »mor stänga porten; Fritz öppna själf.» Men den som icke hörde på det örat, var just mor, och följden blef, att Fritz vrålade. En gång, då detta inträffade, hörde jag klockan slå tu, då vi kommo ut på gatan, och gunstig herrn stortjöt, tills klockan var öfver tre. Människorna vände sig om och tittade menande på oss, och ett välvilligt fruntimmer frågade mig ömkande: »är det fruns barn?» Då jag svarade jakande, hette det: »hvad frun måste vara olycklig, som har ett så elakt barn!» Uppmuntrande i sanning!

För att freda mig tog jag min tillflykt till den tämligen folktomma kyrkogården med min pys, som ideligen skrek: »Fritz vill gå hem,» hvarpå jag hade det stående svaret: »du får gå hem, då du blir snäll.» Hvarje moder kan tänka sig mina känslor, då gossen utbrast: »Fritz vill inte bli snäll.» Hur jag afundades barnjungfrun, som stod hemma och drog ut tvätt. Den dagen skall stå i mitt minne till min sena ålderdom.

Och ändå har jag haft så många lika svåra, kanske värre. Jag kunde fylla ark med att beskrifva min sons styfva sinne och alla sorger det förorsakat mig. Veckor förgingo, utan att jag märkte, att vi kommit ett tuppfjät framåt. Men framåt gingo vi i alla fall, och hvad jag vann, vann jag genom fasthet. Ej ett hårstrås bredd gaf jag vika, fastän mina närmaste beskyllde mig för att äga ett hjärta af sten. Jag kände med mig, att, om jag *en enda gång* vore svag, vore jag ohjälpligt förlorad, vore mitt barns aktning för mig försvunnen. Fritz skulle icke en enda gång tänka: »mor går att lirka med; mor tröttnar väl till sist.» Den som skulle tröttna, var Fritz; den som skulle böjas, var Fritz; hvad mor sagt, stod fast.

Min lille gosse är nu ett annat barn, nej, samma barn med samma utpräglade karaktär, men denna i annan, bättre riktning. Den kraft, som förut fått uttryck i envishet och trots, har nu andra yttringar. Kommer nu någon gång trotset i dagen, ser jag Fritz i ögonen, och den lille säger då: »Fritz är snäll gosse, lyder mor.»

Kanhända skall någon moder vid läsandet af dessa rader känna igen sin egen trotsiga gosse eller flicka, som icke vill bättra sig. Kanhända skall samma moder hafva på sitt samvete, att hon varit svag. Kanhända har hon tröstat sig med det tyvärr så vanliga: »han blir nog bättre, när han blir äldre och får förstånd.»

Svaga moder, glöm aldrig, att det som skall böjas, måste böjas, medan det är mjukt. Det är *aldrig för tidigt* att bota, men ofta, ofta *för sent*. Mindre begåfvade barn äro i allmänhet mer lättledda; de andligen kraftigare fordra den största uppmärksamheten, den största fastheten. Det är så mycket att göra af ett sådant barn, och liksom i alla andra fall så ock i detta gäller satsen: där mödan varit störst, blir ock lönen ljufvast.

Ilse Franke.

Rosor.

Nästan alla damer älska rosor, och de flesta ha gärna några exemplar stående i sitt fönster och äro mäkta stolta och förnöjda, när dessa under sommarens lopp frambringa några blommor. Men dessa blommor äro ofta både få och ofullkomliga och utebli emellanåt alldeles. Detta kan visserligen ofta nog ha sin grund i oriktig behandling. Det är ju många, som inte engång skära ned sina rosor om våren, som tro, att de skola ha minsta möjliga mängd vatten för att icke ruttna o. s. v.

Det är emellertid icke bara dylika »barbarer» på rosenkulturens område, som få föga glädje af sina rosor, till och med erfarna blomsterälskare, som vårda dem med omsorg och förstånd, klaga öfver rosornas otacksamhet, och det tror jag kommer sig af, att de ej förstå välja lämpliga sorter, som passa för rumsodling.

Jag tycker nu aldrig, att man har någon uträkning med att skaffa sig remontantrosor; de blomma endast två gånger årligen och icke vidare ymnigt. Och dessa Capitaine Christy, Baronne de Rotschild och Mervellie de Lyon, som alltjämt figurera som födelsedagspresenter, äro verkligen ganska tarfliga med sina tjocka, platta blommor på de korta, styfva stjälkarne.

Men folk är märkvärdigt lätt förnöjdt med afseende på rosors form och färg. Man hör ideligen, när man kommer in på rosenkapitlet:

Åh, ni tycker om rosor. Har ni La France? Eller: Är icke Gloire de Dijon vacker? och så tycker lilla vederbörande, att hon nämnt världens vackraste rosor och röjt djup sakkunskap.

Ja, La France är ju en villig ros och dess blommor ha, då de gå väl till, en mycket vacker form och dofta härligt, men i rum ha de ofta nog svårt att slå ut, och hvad färgen angår, så ser den helt enkelt simpel ut vid sidan af en gråröd Catherine Mermet eller en gulröd Mad. Lambart. Och Gloire de Dijon är sannerligen en ros af högst tredje rang med sina platta, stela blommor, som öppna sig allt för lätt.

Nej, har man endast plats för fyra, fem rosor, så bör man hvarken köpa La France eller Gloire de Dijon, utan välja några riktigt vackra och villiga tearosor af dem, som bära blommor på årsskottena: de blomma oafbrutet från vår till höst. Gloire de Dijon är visserligen en tearos, men har långa skott, som komma först andra året.

En alldeles utmärkt vacker ros, jag tror nästan den vackraste af de sorter, jag känner, är Catherine Mermet. Den har en fulländad form och en fin gråguiröd färg. Den är i regel icke så rikblomstrande som flere andra tearosor, men hvarje blomma är en fulländad skönhet.

Niphetos är utomordentligt rikblomstrande, grönaktigt hvit och har en hängande hållning; blommorna öppna sig sällan helt och hållet och behålla därför sin vackra form ända till dess de vissna. Jag har en gång haft 23 knoppar på ett enda skott, men alla utvecklade sig till stora präktiga rosor.

Madame Lambart har en pikant gulröd färg, dess blommor äro för öfrigt mycket växlande, ibland kopparfärgade, ibland helt gula. Den är också villig, men frambringar ibland mindre vällyckade blommor. Souvenir d un ami är bollformad, mildt rosafärgad; den är också vacker och rikblommig.

Alla dessa rosor äro gamla välkända sorter; af nyare vill jag särskildt nämna Golden Gate, en ros, som liknar Niphetos till växt och blad, men har en vidunderligt skär färg, som skiftar i grönt, rödt och gult. The Bride är gulhvit och har en fin, aflång form. Kaiserin Augusta Victoria är rent gul och af fulländad form; den är en Thea Hybrid ros, d. v. s. ett mellanting mellan en remontant och en tearos. Ye Primrose Dame, aurikelgul, är också en tacksam ros.

Men kanske frågar man, hvarför jag icke nämner någon mörkröd sort. Det har sin grund däri, att jag icke känner någon mörkröd tearos, och de mörka, nästan svarta remontantrosor, som äro så vackra i trädgården, trifvas mycket illa i boningsrum, där de ej få det ljus och den sol, de fordra för sina praktfulla färger. De blomma antingen ej alls eller frambringa mycket få och misslyckade blommor. *O. T.*

På utsiktsberget.

Af E. Lisz-Blanc. *Öfversättning för Idun.*

En sensommarafton i fjällen. Luften är stilla, klar och solvarm, doftande af höet, som ligger vålmadt på bergssluttningarna. Ett oändligt välbehag genomströmmar naturen.

Ett rödt vartecken på himmelen förråder det ställe, där solen sjönk: gyllene flammor fladdra ännu kring de högsta bergstopparne. I dalarne smyger den växande skymningen, höljd i lätta dimmor. — Nattens stora tystnad begynner; väg och stig ligga öde.

Fjärran från världen, liksom förgäten af tidens och händelsernas ström, ligger en liten halmtäckt hydda mellan två höga bergväggar, som tränga sig tätt tillsamman. Hon är hvarken grönomkransad och poetisk eller synnerligen täck. Tvärtom! Bofällig och grå, liksom surmulen, reser hon sig på sin gröna ängslapp, en smal, trampad stig leder dit upp; hon är ful, oansenlig, och dock gör hon ett visst intryck, ungefär som en alldaglig dussinmänniska, hvilken omständigheterna placerat midt i ett sällskap af upphöjda andar.

Och så ligger den gråa lilla hyddan, hvars hela poesi består i dess bristfällighet, emellan de två hotande klippjättarne, hvilka i den blommande, doftrika sommarkvällen resa sig som två väldiga minnesmärken från en grå forntid. Hur sträng synes ej deras oförvansklighet i närvaron af den öfverdådigt yppiga, lefnadsglada sommarens prakt! Blicken glider tjusad öfver dess skönhet: fjällväggen, vid hvilken nattens mörka skuggor häfta, den dunkla högskogen, de gröna ängsgläntornas ljusning, hvilkas blom och strå vederkvickta mottaga aftondaggens vigvattenstänk, den lilla bäcken, som sorglöst hastar fram och vid hvars rand förgät-mig-ejen slumra, och så mot öster denna blåa, doftuppfyllda, vida utsikt öfver den bördiga nejden! Däröfver hvälfver sig en klar himmel; på ljusblå grund teckna sig rosenmoln i fantastisk krusning.

Skapelsens under ligga utbredda inför denna lilla halmtäckta hydda, som missmodigt blickar ned öfver dem.

»Ack, hur härligt!» ropar en klar flickröst. Ett helt turistsällskap träder ut ur furornas dunkel på den öppna platsen och stannar beundrande inför det väldiga landskapet.

»Nej, är det inte gudomligt?» frågar förtjust den unga dam, som först talat, och slår tillsammans sina händer, »o, de arma människorna, som nu vandra där nere i staden på de dammiga gatorna! Uppriktigt deltagande klingar ur hennes ord.

»Hvarför arma? . . . De beundra endast en annan sak. Butikfönster och publik i en storstads ram äro ej att förakta.»

Den unga flickan rynkar näsan — en grimas, som snarare roar än sårar hennes interlokutör — »butikfönster och publik,» säger hon föraktligt, »hvad är det mot naturens skönhet? . . . Mot skogar, berg, blomsterängar, mot den fria utsikten ut öfver landet? O . . . jag skulle vilja bo i den där lilla hyddan!»

Skeptikern gör en rörelse med handen, som ville han afvärja den obetänksamma önskningens uppfyllelse, »skogar, ängar och blommor — deras prakt är förgänglig; nog äro de underbart sköna om sommaren, men under snön? . . . Bergen se ut som stora hvita grafkullar, den långa vintern har samma fruktansvärda tragik som en kväfningsdöd.»

Den unga damen blir otålig: »Men, min Gud, nu är det ju sommar! Den lilla hyddan ligger där så inbjudande . . . jag ville genast byta med dess invånare! Kan ni inte odeladt beundra, hvad som *är*, utan att tänka på, hvad som *blir?*»

Filosofen förblir lugn trots hennes ifver. »Nej, det kan jag inte mer, det har jag lärt af lifvet. Erfarenheten gör försiktig. Hur lättsinnigt och obetänksamt ni önskar! Hur kan man vilja byta sin lott med en annans? Det är en lycka, att den sortens frivilliga själavandring förblir omöjlig, annars sutte ni nu där som invånare i det trånga, otrefliga lilla kyffet.»

»Nej — icke där inne!» afbröt hon honom hastigt med glödande kinder. »Dörrar och fönster skulle stå vidöppna och aftonluften draga in som en kär gäst, men själf sutte jag där ute på ängen, just med blicken riktad mot den fria utsikten. Mina ögon skulle åter och åter dricka all dess skönhet . . . tankarne kommo och gingo — om jag kunde, jag skulle genast byta med dessa lyckliga!»

Den erfarne mannen skakar sitt hufvud öfver hennes fåvitska önskan. Han utgår från den grundsatsen: de flesta människor skulle vara nöjdare, om de önskade förståndigare; han ritar med sin käpp mystiska tecken på vägen och eftersinnar. Plötsligt ser han upp: »Nåväl — låt oss anta, att ni bodde i hyddan. Har ni betänkt, att ni icke blott skulle byta till eder allt här ute, utan framför allt äfven det därinne? Det vill säga: hårdt arbete, knapp kost, bofälliga möbler, med ett ord: de ringa bergsbornas hela fattigdom?»

»Hvad gjorde väl det? Jag stode då också på detta folks ståndpunkt. Jag hölle mitt hus i ordning, putsade och styrde hela dagen därinne, och om kvällen stege jag ut om dörren och spejade längs efter den lilla stigen, till dess min man döke upp, vändande åter från sitt arbete med en sång till hälsning.»

»Mycket poetiskt!» För första gången blir filosofen hånfull; hans känsla vänder sig full af groll mot den plötsligt uppdykande, landtlige rivalen. »En arbetare» — ringaktande — »hvilken smak! Mellan honom och en världsman är samma skillnad som mellan den där fallfärdiga hyddan och en komfortabel våning i hufvudstaden. Gas, värmeledning, mycket ljus, mattor och blommor i höga rum . . . .»

»Och damm, gatubuller, spårvagnspingel därute. Utsikt öfver telefontrådar, skorstenar, tak och smutsiga gårdar. Hvarför äro ögonen mitt käraste sinne? Därför att jag kan se det sköna med dem, och finnes något skönare än naturen? Jag ville ändå byta med folket i den lilla hyddan!» Triumferande håller hon envist fast vid sin önskan.

Filosofen tar af sin halmhatt och far nervöst med handen genom sitt tjocka, gråsprängda hår. »Hur ungdomlig er önskan är! Tänker ni då ej på de lidanden, som tynga en annan lott? Blicken därför skärpes i lifvet. Man lär sig se den dolda masken i rosen, höstens aning i vårens blomning; i den majgröna skogen hör man de vissna löfvens torra rassel, hvilka här och hvar hänga som varnare bland ungdomen; man lär sig till sist att rikta sina önskningar inåt, icke utåt.»

»Det skall jag aldrig lära mig! Det är pessimism, det där ni nu pratar.» Den unga flickan är formligen uppbragt öfver så mycken nykterhet. »Jag tror på det jag ser. I hyddan *måste* bo ren, ogrumlad lycka, den tränger in utifrån genom de små fönstren, som blicka ut likt klara ögon öfver landskapet. Och om ofärd drabbar invånarne — hvilken olycka vore så öfvermänskligt tung, att den stilla, upphöjda storheten i den omgifvande naturen icke kunde gifva någon tröst?»

Mannen tiger. Han tvistar ej mot en förutfattad mening — den unga damen ler triumferande.

Hyddan ligger tyst, som utdöd; i de låga fönstren spegla sig rosiga skyar, som simma högt uppe genom luften; bergen stå mörka, likt förstenade jättar; från furorna ångar en kraftig kåddoft, väntande kvällsvinden, som hälsobringande skall sprida den öfver nejden.

Djup stillhet; endast bäcken sorlar öfver stenarne, en gräshoppa hviner i höet, annars ej en fläkt, ett ljud — gränslös tystnad, som minner om oändligheten. Den lägger sitt band äfven öfver de båda människorna. Mannen står stilla begrundande, stödd mot sin käpp, flickan stryker frånvarande sin kind med en knippa gräs, som hon plockat under vägen. Enhvar följer sina egna tankar.

Då — ett knarrande ljud! Med möda vänder sig hyddans dörr på sina rostiga gångjärn — i spänning riktas de båda främlingarnes ögon mot den gestalt, som träder ut.

Möblering och Dekorering af **våningar** verkställes **stilriktigt** och **elegant**. *Största urval af goda modeller uti olika stilarter.*

Sängar och **Sängkläder, Möbeltyger, Mattor** och **Gardiner** m. m., m. m.

Carl Johansons Möblerings-Affär, Drottninggatan 45, 1 och 2 tr.

En kvinna i vid kjortel, med hvitt linne och mörkt lifstycke, en yppig, kraftfull ung bondhustru. Hufvudet med sin börda af svarta flätor måste böja sig under dörrposten. Smärt och hög, lik en af hembygdens smidiga furor, står den unga kvinnan på tröskeln.

Lyssnande vänder hon hufvudet tillbaka — då glider en spenslig liten flickgestalt ut genom dörrgläntan; hon fattar kvinnans hand, sätter omsorgsfullt en grof staf i hennes andra — så stiga de försiktigt ned för de två knarrande trappstegen. Långsamt nalkas de öfver sluttningen, fram emot främlingarne. Något osäkert, famlande ligger i den unga kvinnans hållning, ängsligt griper hon fast om handen på det knappast fyraåriga barnet, hvars röda lilla kjortel fladdrar i aftonvinden — som en vallmoblomma lyser den genom den skymmande kvällen. Ett vackert barn med ljusa lockar och sorgsna ögon, som allvarligt blicka upp, än mot modern, är mot de främmande. På dessas vänliga aftonhälsning vänder den högresta kvinnan långsamt sitt hufvud — förskräckt far den unga flickan tillsamman — två slocknade, liflösa ögon stirra emot henne.

»God afton och Guds frid!» tonlöst mumlar den blinda sin vanliga hälsning . . . och så är hon förbi.

Gripne blicka de båda främlingarne efter den höga, kraftfulla kvinnogestalten, som ett hjälplöst barn leder likt en skyddsängel. — Den unga flickan sänker stum sitt hufvud . . .

Iduns läkarartiklar.

II.

Om dieten vid sjukdomar i matsmältningsorganen.

Af D:r *Otto Sandberg.*

(Slut fr. föreg. n:r.)

Bland njutningsdryckerna kan jag endast omnämna de vanligaste.

Ölet har genom sitt vidsträckta bruk ett stort intresse för den, som sysslar med dietetik. Det är en angenäm, kolsyrehaltig, sötaktig dryck, som håller 4 à 5 procent alkohol, men därjämte socker och bitterämnen i växlande mängd. Förtärdt i måttlig mängd verkar det stärkande och upplifvande; men ofta missbrukas det och ger anledning till jäsningsprocesser i magen och tarmen. Bäst fördrages det lätta, på bitterämnen rika pilsnerölet. Vinet är den äldsta och ädlaste af alla sprithaltiga drycker. Det verkar särdeles upplifvande vid svaghetstillstånd och har, måttligt användt, ett gynsamt inflytande på matsmältningen. I vårt land är det så pass dyrt, att det endast af den förmögnare kan användas i dagligt bruk. Lyckligtvis kan det dock utan olägenhet i de flesta fall undvaras. Vinet förfalskas ofta och en mängd billiga vinsorter, som ingå i handeln, äro endast förfalskad vara och så dåliga, att de helst böra undvikas. Vinet skall förtäras med måtta. Det är alltså ett oskick att vid middagar och supéer förtära stora mängder, liksom att hopblanda många olika vinsorter vid måltiden. Oaktadt Sverige ej är vinland, syndas där mycket mot denna regel till stort förfång för kassan och magen. I vinländer tilltror man sig icke en sådan lyx som hos oss, där brukas sällan vid middagar mer än en à två vinsorter. När skall hos oss en välbehöflig reform införas på detta område?

Brännvin, punsch, konjak och wisky böra såsom regel undvikas af dem, som vilja skydda sina magar. Huru mången mage har ej förstörts genom omåttligt användande af spritdrycker, och hvilket elände i moraliskt och socialt afseende har häraf ej orsakats! Dess bättre har en mäktig rörelse mot superiet uppstått i vårt land, och det anses nu som en skam och ovärdigt en bildad människa att berusa sig.

Kaffe, te och chokolad höra ock till våra vanligaste njutningsdrycker. Kaffet verkar genom sin halt af koffein och koffeal (ett aromatiskt ämne, som uppstår vid rostningen) retande på hjärnan, påskyndar hjärtverksamheten, gör pulsen kraftigare, och är vid vanmaktstillstånd särdeles upplifvande. Omåttligt användt verkar det slappande och skadar matsmältningsorganen. Häraf torde förklaras, hvarför magsjukdomar äro så talrika hos kvinnan, som sällan gör sig skyldig till alkohol-, men väl till kaffemissbruk. Kaffe bör rostas lätt, kokas så att det bibehåller sin fina arom och endast förtäras i måttlig mängd. Blandadt med mjölk är det då en lämplig frukostdryck. Att dricka kaffe i tid och otid är fördärfligt. Utpräglade kaffesystrar äro dessutom illa beryktade för sina giftiga och sladdrande tungor. Teet är en välsmakande. mindre retande dryck än kaffet, anses, om med rätta vill jag lämna därhän, alstra djupa och allvarliga tankar. Borde i sådant fall vara lämpligare än kaffet för den, som ej har tand för sin tunga. Teet blandadt med mjölk i lika delar är enligt min åsikt en god frukostdryck, som fördrages väl vid de flesta former af magsjukdomar. Chokoladen har såsom frukostdryck ett högre näringsvärde, men fördrages enligt min erfarenhet ej så väl af magen som teet.

Jag sade redan i inledningen, att dieten var ett af våra förnämsta botemedel vid magsjukdomar. Åt kokkonsten bör därför den största omsorg ägnas. Stora framsteg ha utan tvifvel gjorts på detta område, men ännu behöfver mycket fullkomnas. All matlagning bör skötas med omtanke och påpasslighet, om hon skall nå sitt mål. Den enklaste rätt, väl lagad, tilltalar smaken och passar magen långt bättre, än förfuskade, aldrig så dyrbara rätter. Matlagningskonsten är ingalunda simpel eller ovärdig för den fint bildade kvinnan. Den fordrar fin smak och godt omdöme, men därjämte stora kunskaper inom naturvetenskapernas mångskiftande område. Tyvärr besittas dessa egenskaper ofta ej i nämnvärd grad af de personer, som hafva det ansvarsfulla yrket att tillaga vår föda. Många missgrepp begås därför dagligen i köket mot kokkonstens enklaste lagar. Förrän den bildade kvinnan själf tager ledningen om hand och mera, än nu är fallet, gör sig förtrogen med kokkonstens detaljer, är en väsentlig förbättring icke tänkbar. Den unga husmodern är ofta, ehuru villig, så ovan och obekant med kokkonstens praktiska utöfning vid inträdet i sitt nya hem, att hon öfverlämnar dessa viktiga bestyr i sin kokerskas händer, som, medveten om sin större praktiska erfarenhet, ofta öfverskrider sin befogenhet, och, genom närgångna frågor och snäsiga svar, plågar den arma husmodern så, att hon till sist knappast vågar visa sig inom sitt eget kök. Att stor och oberäknelig misshushållning under sådana förhållanden kan begås, ligger i öppen dag. Jag vill endast påpeka det slöseri och oförstånd, som bedrifves vid uppköp af matvaror, liksom vid användandet af en så dyrbar vara som smöret vid matlagningen. Hälften af det, som åtgår, vore sannolikt tillräckligt. För att nu få kassan att gå ihop, måste en dålig vara, s. k. matsmör, som är ett oting och aldrig borde få finnas i ett kök, tillgripas, till stort men för smaken och magen.

Maten bör vara så lagad, att dess naturliga smak framträder. Alla onödiga tillsatser äro otillbörliga, och kryddorna äro till för att höja den naturliga smaken och låta den bättre framträda, ej för att dölja en sämre, möjligen skämd vara. Maten bör äfven ha en lagom värmegrad. En soppa, liksom, kaffe, te eller chokolad få ej vara så varma, att de brännas, däraf förslöas smaken och skadas magen. För kalla drycker äro äfven olämpliga och skadliga för magen.

Sammanställningen af de olika rätterna vid en måltid är äfven viktig och fordrar smak samt omtanke. Den ena rätten vid en måltid bör supplera den andra. Likaledes måste proportionen mellan animaliska och vegetabiliska ämnen härvid beaktas. För ensidigt användande af det ena eller det andra slaget är alltid olämpligt och i längden skadligt för hälsan. I Stockholm, åtminstone inom de burgna klasserna, ätes enligt min erfarenhet allt för mycket kött. Dietföreskrifter, som följts af personer behäftade med magsjukdomar, bestå vanligen uti att äta kött, fisk och ägg, undvika salt, sur och fet mat, möjligen med tillägg att ej äta soppa, inga såser till köttet o. s. v. Sådana förhållningsregler, de må ha gifvits af läkare eller kanske oftare af »goda vänner», äro ej tillfyllestgörande, ofta olämpliga. Mången sjuk, som pröfvat gagnlösheten häraf, har bragts till förtviflan och råkat i händerna på kvacksalvare och charlataner. En annan lika skadlig öfverdrift har nu begåtts, att vilja uteslutande lefva af vegetabiliska ämnen, den s. k. vegetarianismen. Lyckligtvis endast till namnet, ty våra vegetarianer äro oftast af det beskedliga slaget och förtära ej så litet animaliska ämnen, såsom ägg, mjölk, smör och ost, för att ej tala om buljong, fisk, kalfbräss och hvitt kött, som äfven ingår i deras diet någon dag i veckan. Vi se alltså, att det ej är så strängt med vegetarian-dieten, som namnet angifver. Vegetarianismen har jämte sina många missgrepp dock haft det goda med sig att rikta uppmärksamheten på det olämpliga i ett allt för ensidigt köttätande. Den enda förståndiga och i längden passande dieten för människan är dock en väl afvägd blandning af vegetabiliska och animaliska födoämnen. Härtill är hon anvisad genom den anatomiska byggnaden af sina matsmältningsorgan, och tusenårig erfarenhet samt en oförvillad smak ha ledt henne att välja en blandad kost såsom den lämpligaste, långt innan tanken på vegetarianismen ännu uppsprungit i någon mer eller mindre klyftig fanatikers hjärna.

Måltiderna böra vara regelbundna, till antalet 3 eller 4 på dagen allt efter olika vanor och lefnadsförhållanden. Det är olämpligt att flere timmar gå fastande om morgonen eller att arbeta strängt, innan man intagit någon föda. Tiderna mellan måltiderna böra ock vara afpassade efter måltidens storlek. En vanlig frukostmåltid kräfver af en normal mage för att smältas $3\frac{1}{2}$ à 4 timmar, en middag $4\frac{1}{2}$ till 6 timmar. Under sjukliga förhållanden fordras vanligen längre tid. Detta bör beaktas vid hvarje indelning af måltiderna.

Frukosten intages antingen före arbetets början eller en timme därefter och kan lämpligen bestå af ägg eller en kötträtt, smörgås, ett glas mjölk, välling, kaffe eller te med mjölk. Den, som på grund af sitt yrke eller

ämbete äter sen middag, kl. 4—6 e. m., bör cirka 4 timmar efter första frukosten äta en andra omkring kl. 1 e. m.

Middagen bör bestå af 2 à 3 rätter, soppa, fisk eller kött med potatis eller grönsaker och möjligen, såsom efterrätt, frukt (kokt eller rå allt efter årstiden), puddingar eller dylikt, ett glas öl eller vin för den, som så hafva kan. Kvällsmåltiden bör vid en sen middag vara mycket lätt och endast bestå af ett glas mjölk eller en kopp te med smörgås eller skorpor.

Att gifva några detaljerade dietföreskrifter vid olika former af magsjukdomar är i en uppsats som denna omöjligt. Här spelar individen en allt för stor roll och dieten måste ordnas med fästadt afseende på just hans tillstånd, efter en noggrann undersökning af för handen varande egendomligheter, hvilket endast kan göras af den behandlande läkaren. Äfven den mest förfarne läkare står ofta tveksam inför de svårlösta frågor, som uppställas för honom vid bestämmandet af dieten vid magsjukdomar. Häraf inses ock, huru oriktigt och mången gång rent af skadligt det är att följa alla möjliga goda råd, som gifvas till höger och vänster af vänner och bekanta, som tro sig ha haft samma eller liknande sjukdom. Lika olämpligt är det att försöka likt och olikt, som utpuffas såsom magstärkande, aptitretande, matsmältningen eller afföringen befordrande. I de flesta fall äro dessa medel usla, hålla ej det, som de lofva, och framförallt står deras värde ej i förhållande till priset. De dyra puffarne utgöra ofta endast en bråkdel af den oskäliga vinsten.

Till sist vill jag påpeka, att ordet diet hos de gamla grekerna hade en långt vidsträcktare betydelse, än man nu vanligen tillägger det. Det betyder ursprungligen dagordning. Häri bör alltså ingå utom en lämplig anordning af måltiderna, vederbörlig omväxling mellan arbete och hvila, vistelse i fria ruften, nödig motion i form af promenad, gymnastik, ridt eller annan lämplig sport för personer, som genom sitt yrke måste föra ett stillasittande lif, och alltså mer än andra äro utsatta för sjukdomar inom matsmältningsorganen. För dem är, om de därjämte bo i större städer, vistelse på landet eller vid någon höjd- eller hafskurort under någon del af året nästan nödvändig. Hvilken fördelaktig verkan den friska och rena hafsluften utöfvar vid behandlingen af magsjukdomar har jag om somrarne under min verksamhet i Marstrand upprepade gånger fått erfara.

Ädelstenarnes symbolik.

Af gammalt har den poetiska folkfantasien gifvit en symbolisk betydelse åt mångfaldiga i naturen förekommande företeelser, krafter och ting. Och denna symbolik är ett poetiskt bilderspråk, som ofta talar långt kraftigare än ord.

De mystiska, alkemistiska och medicinska egenskaper, som t. ex. ädelstenarne ansetts äga, spelade till för ej längre tillbaka än 150 år sedan en stor roll. Man använde dem som »osvikliga» läkemedel, man trodde på deras magiska kraft öfver människans vilja och öde och på deras förmåga att tillvinna en person en annans tillgifvenhet. De skulle till och med genom sin matta eller klart strålande glans kunna bringa en glad eller sorglig hälsning från bortavarande, af hvilka man fått dem som minne.

Främst bland alla ädelstenar kommer *diamanten*, den värdefullaste af alla, med sin lifliga glans, sitt härliga färgspel och den oöfverträffliga hårdhet, som utmärker den framför alla andra stenar. Ingenting förmår inverka på denna ädelstenarnes furste, till och med af elden går den nästan oberörd och ändå — emedan ingenting är fullkomligt här i världen — lär det enligt Plinius vara slut med diamantens oantastlighet, om man lägger den — i bockblod. Men denna diamantens svaga sida afhöll ej våra förfäder från att tillerkänna honom kraften att stilla näsblod, om den lades under tungan, att tillintetgöra gifters skadliga verkningar och att kunna bota månadsrasande och sinnessjuka. För öfrigt ansågs den äfven besitta makten att pröfva trohet och kärlek. I symboliken är diamanten en sinnebild af fasthet och sanning.

Näst efter ädelstenarnes furste kommer *safiren*, en ädelsten af härlig glans, djupblå som en klar himmel och därför en sinnebild af ostörd hvila och djupaste själsfrid. Enligt profeten Ezechiel I, 26 har den i himlen tronande Jehovah utvalt en safir till sitt säte. Äfven budorden voro af Gud inristade på en safir. Förutom denna safirens högre betydelse har den tillskrifvits många magiska egenskaper: den förmådde öppna stängda dörrar och skänkte förmågan att kunna skåda in i framtiden. Vidare intar safiren rollen af tuktomästare och domare, i det den smärtsamt hårdt omsluter det finger, hvarpå den sitter, så snart egaren vill begå ett brott mot trohetens bud.

En i forntiden högt skattad och äfven nu mycket begärlig ädelsten är *smaragden*. Dess genomskinliga gröna färg gläder ögat, utan att trötta det, af hvilken orsak smaragden anses som en symbol af älskvärdheten, som ej har något tröttande, och af behaget, som alltid är tilldragande. Dessutom är denna ädelsten en sinnebild af kyskheten, emedan den är af en kall natur och gör hvar och en som bär den kysk. Man tillskref äfven smaragden kraften att bota fallandesot och att skydda för blixten.

Besläktad med smaragden, om än mindre dyrbar, är *ädelberyllen*. Dess gröngula färg, i hvilken dock det gröna är förhärskande, har en ovanligt liflig glans. Beryllen är trons och hoppets symbol. Den, som bär densamma på sig, har en talisman mot alla elaka människors förföljelser.

Den genomskinliga, starkt glänsande *hyacinten* liknar genom sin färg morgonrodnaden och den klart flammande elden och ger sålunda en bild af den äkta, sanna kärleken. Med anledning af denna symboliska betydelse förmår den försona fiender och vinna människors hjärtan.

En beskyddare af gods och guld mot röfvare och tjufvar är *topasen*. Genomskinlig och af vingul, understundom guldgul och blott hos sällsynta exemplar af rosenröd färg, stod den isynnerhet under medeltiden i högt värde. Genom topasen symboliseras ädelmodet och storsintheten.

Som sinnebild af beständigheten ansågs redan i forntiden *opalen*, en vattenklar, mjölkhvit eller i vin- och svafvelgult, stundom äfven i blått, rödt och grönt skimrande sten af lifligt skiftande färgspel. Den skall besitta förmågan att göra sin bärare osynlig, om den tages i munnen. Därjämte anses opalen emellertid olycksbringande och orostiftande, isynnerhet då det gäller kärlek.

Turkosen åtnjuter ryktbarhet såsom en trogen skyddsande genom lifvet. Barnet i vaggan, som af vänliga faddrar begåfvats med ett turkoskors eller turkosörringar, erhåller en osynlig beskyddare, som bevarar det för alla missöden och med de tilltagande åren skyddar det för fall och stötar, för slag och stridslystna kamrater. Denna beskyddareroll fortsättes äfven inom äktenskapet, där den särskildt vid äktenskapliga tvister med förkärlek förmedlar och stiftar fred. Med rätta är därför äfven turkosen, som ogenomskinlig och föga glänsande bär himlens sköna färg, en symbol af oegennyttan.

En beskyddare på det spiritistiska området är *chrysoliten*. Denna skyddar mot onda andar, fördrifver elaka drömmar och botar alla själslidanden, hufvudvärk och feber. Den förstår äfven att stilla vrede och sinnesrörelser. Den karaktäriserar självbehärskningens sköna dygd. Den gröna, särskildt den pistacie- och olivgröna färgen är egen för chrysoliten. Klar och genomskinlig, äger den en glasartad glans.

Den omtyckta och kända ädelstenen *ametisten*, af glänsande färg och skimrande i violett, är en vacker sinnebild af längtan. Bäres den af fruar, infattad i ring, innebor hos densamma gåfvan att behålla männens kärlek. Vidare förmår den bota sjukdom och skydda dryckesbröder från rus.

En intressant sten är *carneolen*, i sin vackraste art kallad *sardonyx*, som på nära håll betraktad tyckes blandad af tre olika färger. Nedtill synes den svart, på midten hvit och upptill röd, hvilket tillsammans gifver ett förtjusande färgspel. För öfrigt skall carneolen förut ha varit hvit och först genom martyren Stephanus' blod blifvit färgad röd, hvarför den äfven fått namn af Stephansstenen. Med anledning däraf anses carneolen som en symbol af den offervilliga kärleken.

Rent af underbara äro de krafter, som *jaspisen* besitter. Det är en hård, fast sten, som förekommer i de mest olika chatteringar från rödt och brunt, grått och grönt. I Gralsagan omtalas det heliga fatet af jaspis, den ädelsten genom hvars kraft Fenix föryngrad utgår ur askan och hvars anblick skänker hälsa och tvåhundraårig ungdom. Utom dessa underbara egenskaper, som för öfrigt endast tillskrifvas de vises sten, förmår jaspisen äfven fördrifva onda andar och vilda djur och stilla näsblod och blödning ur sår. Bland de tolf ädelstenarne i öfversteprästens sköld var jaspisen den första. På grund af sin hårdhet och styrka utkorades jaspisen till modets och trons symbol.

Och härmed vilja vi sluta vår lilla revy af de dyrbaraste ädelstenarne. Då vi sålunda påvisat, hvilka magiska krafter den naiva folktron under gångna århundraden tillskrifvit ädelstenarne, har vår afsikt varit att i vänlig erinran återkalla något af den poesi, hvarmed de i forna tider omgåfvos, och genom framställningen af ädelstenarnes bildspråk bidraga till att det intresse, våra läsarinnor hysa för dem, icke måtte inskränka sig blott till deras yttre värde och skönhet.

P. Z.

Ur notisboken.

Föreningen Stockholms internationella lärarinnehem hade i lördags eftermiddag sitt första årsmöte under ordförandeskap af vice ordf. fru *K. Bohman* f. *Rüffel*. Af årsberättelsen framgick, att hemmets gästfrihet, sedan det d. 1 januari öppnades, lifligt tagits i anspråk; antalet af dess pensionärer hafva varit 17, däraf 5 af utländsk nationalitet; af dessa hafva 5 emottagits för hela innevarande vårtermin och 12 hafva tillbragt från 8 dagar till längre tid därstädes. Ansökningar om emottagande så väl för närmaste tiden som för sommar och höstmånaderna, t. o. m. så långt fram som för nästa år, hafva inkommit. Ur revisionsberättelsen, hvilken redogör för förvaltningen af hemmets räkenskaper under okt.—dec. 1894, inhämtas, att inkomsterna under denna tid utgjort kr. 9,582: 56, utgifter: omkostnader, hyra hushåll m. m. 1,093: 52, inventarier 2,880: 45, behållning 5,608: 59. Full och tacksam décharge beviljades styrelsen.

Vid härefter företagna val utsågos till styrelsemedlemmar fru A. Thiel f. Sachs och fröken A. Ulrich i stället för fruarna R. Millet och M. Frestadius, som under året utträdt ur styrelsen. Fru A. Schulthess och pastor R. Ostermann, hvilka genom lottning blefvo i tur att afgå, återvaldes. Till suppleanter omvaldes fru G. Linder och fröken T. Geijer samt nyvaldes fröken C. Wahrolin i stället för fröken A. Ulrich, hvarjämte revisorerna, rektor S. Löfvén och fröken A. Lindhagen, samt revisorssuppleanten fröken H. Palmqvist omvaldes.

*

Tysta Mari, om hvars kvarlefvande säkerligen endast mycket få personer haft kännedom, har nyligen, den 28 mars, gått hädan.

Härmed menas den ursprungliga »Tysta Mari», hedersgumman *Maria Lindström*, som för 61 år sedan öppnade den lilla kaffeutskänkningen i dåvarande Jakobs gränd och för sitt saktmod och sin tystlåtenhet fick det binamn, som sedan öfvergick på själfva kaféet, hvilket ännu i dag bär samma prägel af hygglig stillhet, som Maria Lindström satte därpå och som fortsattes under fru Granbergs aktningsvärda 22-åriga regering (1857—79) samt fröknarna Dammbergs i 24:an Regeringsgatan nu redan i 16 år utöfvade värdskap.

Den ursprungliga »Tysta Mari» lefde sina senare år i stilla tillbakadragenhet, lugnt och fridfullt. Vid ett besök för några år sedan, då hon redan då var några och 80 år, fann man henne mer se ut som en 50-åring; hon var kry och älskvärd samt med samma fina behagliga väsen som i unga år.

*

Alexandre Dumas' maka, Nadeschda von Knorring, har den 4 dennes aflidit i Paris. Hon var född 1826, dotter till finska verkliga statsrådet och direktören R. J. von Knorring och hans hustru, Olga Beklischoff, gift första gången med kollegiisekreteraren Alexander Narischkin och sedermera omgift med skriftställaren Alexandre Dumas.

Teater och musik.

Kungl. operan. Påskdagen gifves *symfonikonsert* å k. operan under anförande af förste hofkapellmästaren Nordqvist. Programmet upptager symfoni i g-dur (op. 56) af Haydn; »Mitt fosterland,» symfonisk dikt af af Smetana; solo för violoncell af M. Bruch (spelas af hr C. Bach); förspel till »Mästersångarne» af Wagner; symfoni i b-dur n:r 4 (op. 36) af Beethoven.

Bland nyheter, som under den instundande delen af säsongen väntas å k. operan, är »Hans och Greta» af Humperdinck, hvilken på utlandets alla större scener rönt den mest afgjorda framgång.

K. Dramatiska teatern har för någon tid afbrutit serien af Madame Sans Gêne-föreställningar, hvilka ännu gifva fyllda hus, för att bereda fru Hartmann en välbehöflig hvila efter fyrtiofem ansträngande tjänstgöringskvällar. Fristen har begagnats till framförande af ett svenskt original, då i lördags »Unge grefven», komedi i tre akter af *Knut Michaelson*, gick för första gången inför fulltalig, distinguerad premièrepublik.

»Unge grefven» öppnar en ganska stilfull och spirituel rococointeriör, men den tunna handlingen — egentligen endast ett pojkstreck, många gånger förr nyttjadt som fars- och operettmotiv — kan ingalunda sägas tillräckligt utfylla ett helaftonstycke. Sammandraget till en en- eller tvåaktare hade det helt visst gjort bättre verkan.

Unge grefven, en mycket brådmogen femtonåring, vill hjälpa sin syster att undgå en fruktad friare, som anländer under föräldrarnes frånvaro, och för att riktigt skrämma honom åtager han sig själf att spela systerns roll, under det hon får spela hans, d. v. s. de byta helt enkelt kostym. Sin roll spelar den unge grefven så drastiskt, att friaren snart börjar ana rätta sammanhanget, så mycket mer som systern är alldeles för blyg i sin. Pojkstrecket uppdagas naturligtvis, men fröken Sigrid, som ej funnit sin friare afskräckande alls, har nu ej mer något att invända mot sin resoluta moders val.

Spelet var i det hela förträffligt; särskildt utvecklade fru *Sandell* i titelrollen en synnerlig käckhet och abandon. Efter den andra akten, den lifligaste och roligaste, inskördade hon äfven en hyllning, som gränsade till ovationer. Det gamla grefliga föräldraparet hade i hr *Personne* och fröken *Åhlander* funnit karaktäristiska representanter; hr *Bæckström* som den konfyse informatorn fann för sin godmodiga komik vidt spelrum, fröken *Svanström* gaf Sigrid med mjukt behag, och hr *Skånberg* var en helt ståtlig giljare.

Publiken tycktes, som sagdt, mycket nöjd med sin afton, och om äfven väsentliga invändningar kunna göras mot hr Michaelsons nya stycke, hvilket knappast mäter sig med de bästa af den flitige teaterförfattarens många tidigare, kunde visserligen den lilla intervallen i vår Sans Gênefeber ha sämre användts.

Vasateatern bjuder nu ock på nytt program, som säges vara af synnerligen muntrande beskaffenhet, nämligen tvänne farser: »Otellos triumf» och »Lilla herrn». Den förra är en gammal bekant från Nya teaterns tiljor, den senare tillhör den engelska lustspelsgenre, som här allt mer kommit på modet. Af den samtidiga premièren på Dram. teatern förhindrade att bevista första föreställningen, torde vi i nästa nummer få närmare återkomma.

Aulinska kvartetten gaf i tisdags sin sista kammarmusiksoaré för innevarande säsong efter ett som vanligt väl valdt program, denna gång upptagande som nyhet för aftonen en stråkkvartett i ess-dur af Eugène d'Albert, samt vidare en pianokvintett i a-dur af Franz Berwald och en stråkoktett i f-dur af N. W. Gade. I denna senare biträdde hrr Sundqvist, Müller, Stanék och Borgstedt. Det lifliga och förtjänta bifall, som följde på hvarje nummer, visar mer än väl, att den fina och musikaliskt bildade publik, som utgör åhörarekretsen vid dessa guterade soaréer, erkänner sig stå i tacksamhetsskuld till hr Aulin och hans kamrater för den betydande insats de med sina kammarmusiksoaréer gjort i hufvudstadens musiklif.

Hr Axel Rundbergs matiné påskdagen i »Berns' salong hör till dessa musiktillställningar, som på grund af programmets omväxling och de framstående förmågor, som medverka, alltid draga fullt hus. Och så blir nog fallet äfven nu.

Skapelsen, Haydns odödliga oratorium, gifves som vanligt långfredagen i Östermalms kyrka.

Om fru Eva Hamrins matiné annandag påsk å Dramatiska teatern erinra vi ännu en gång. Programmet är, som vi förut framhållit, synnerligen värdefullt.

Oupplösliga band.

Novell för Idun

af

Sylvia.

(Forts.)

»Låt oss inte göra upp några planer,» inföll jag hastigt, då hon i detta ögonblick nödgades draga andan. »Tants omkastning i åsikter förundrar mig verkligen,» och för att mildra tillrättavisningen tillade jag skämtande: »det är en växling, som påminner om en aprildag.»

»Åsikter äro naturligtvis beroende af omständigheterna . . .»

»Det är godt och väl,» afbröt jag, »men från det ena till det andra . . . låt oss öfverlägga om våra nödiga utgifter . . . vi ha just inte mycket disponibelt mynt eller hur?»

»Vi ha hela kvartalet på min lifränta, undantagande utgiften för det där pärlgråa tyget . . . à propos detta, så kommer jag ihåg, att jag har många hjärtliga hälsningar till dig från John Wollert . . . Jag har så mycket annat att tänka på, att jag alldeles glömt nämna något om honom. I alla fall lofvade han titta in, innan han reste, men antagligen fick han inte tid . . .»

»Innan han reste,» upprepade jag.

»Brefvet från brodern kom lite förr än han hade väntat,» fortfor hon. »Han måste resa tidigt i dag med snälltåget till Göteborg . . . Redan i morgon går båten till New-York.»

Han var borta . . . borta för alltid!

Med ett visst nöje hade jag lyssnat till försäkringen om, hur han ville lefva för mig och vara mitt skydd och stöd. Men jag hade icke desto mindre utestängt honom ur mitt hjärta.

Hvad var det som nu försiggick inom mig? Hvad var det som fyllde mig med häpnad, som kom mig att maktlös och tillintetgjord digna ned på en stol och ångestfullt blicka in i min tants menlösa ögon?

Hade jag så illa utestängt honom, att han trots det sken af skämtfullhet, som jag gifvit åt vår sammanvaro, dock i detta ögonblick på renaste allvar gjort sitt intåg i mitt hjärta?

Ja, så var förhållandet, och jag kände mig förbryllad öfver denna upptäckt.

»Och han har rest utan att . . . utan att,» stammade jag andtruten, »utan att jag fick tala med honom.»

»Du kan ju förstå, petite,» inföll tant, »att jag i ditt ställe talade om din kusins frånfälle och den förändring hans bortgång skulle medföra åt dig. Och . . . och som jag därtill gifvit honom en liten vink om din brytning med Gösta . . . Nå, han märkte nog själf, att detta var något, som ganska djupt gripit dig . . . och därför hade jag också uppmanat honom att muntra och förströ dig en smula, hvilket han ju bjöd till. I sin välmening uppvaktade han dig med blommor . . . inte för att du satte värde därpå eller visade dig särdeles vänligt stämd mot John . . . jag nämner det endast därför, att hur mycket misshumör du än visat, så kunde ingen hjärtligare än han delta' i det som skett. Jag gladde honom också med att din sorg angående Gösta nu var slut samt att ni väl endera dagen skulle förlofva er . . . ja, jag talade om allt, som jag visste kunde glädja och intressera honom. Han var bara ledsen, att han inte fick tillfälle att vara med om att se din lycka, ty han nämnde just då om brefvet från brodern . . .»

Jag utstod icke längre att marteras af hennes välmenade meddelanden. Huru hade hon icke genom sina upplysningar höljt mörker öfver min lefnadsstig.

»Tant,» sade jag kort. »Jag tänker aldrig förena mig med baron von Herbert . . . hans egennyttiga beräkningar reste en oöfverstiglig mur emellan oss . . . vissa »oupplösliga band» har han själf slitit . . .»

»Men mitt söta barn, du . . .»

»Låt detta ämne vara sluttaladt mellan oss! . . . Åh tant, tant, hvem har jagat bort John . . . hvem har gjort slut på allt, hvad jag nu kallar lycka? . . .»

»Käraste Ella . . . John? . . . jag förstår inte,» stammade hon och såg verkligen otillräknelig ut.

»Om inte med afsikt, så var det lika illa . . . Förstår då inte tant, att jag älskar John?»

Tant såg förintad ut, och liksom saknande all spänstighet stödde hon hufvudet mot soffkarmen, men på ryckningen öfver hennes läppar märkte jag, att hon icke var missbelåten öfver, att min utvalde hals öfver hufvud begifvit sig bort.

»Då jag inte ägde något, som jag kunde kalla mitt,» fortfor jag, »då fattigdomens försakelse klappade på vår dörr, hvars bittra pröfningar vi med knapp nöd kunde utestänga, då . . . då ville han arbeta för mig . . . ville göra mitt lif lugnt och sorgfritt. Det finns ingen egennytta hos honom . . . han älskade mig, utan att en atom af beräkning eller förutseende klokhet blandade sig däri och . . . och detta har öppnat mitt hjärta för honom!»

Allt under det jag talade, för hvarje andedrag och för hvart ord kände jag, att min kärlek var i tilltagande, en vådeld hvars flammor stego upp mot skyn.

»Gabriella, besinna hvad du säger,» ropade tant utom sig.

»Jag har besinnat, jag vet, hvad jag har förlorat . . . det enda, som återstår, är en dröm om sällhet,» ropade jag tillbaka. »Men kanske . . . kanske kan den kli verklighet ändå . . . kanske är inte allt för sent,» tillade jag, hänförd af ett hopp, som blixtlikt träffat mig. »I afton går ju snälltåg . . . vi . . . tant och jag följa efter honom . . . före båtens afgång inträffa vi och . . .»

»Aldrig, Ella, aldrig!»

»Milde Gud, hör min bön och låt mig rädda min sällhet!»

Tant hade plötsligt rest sig upp samt närmade sig hastigt. »Ella,» sade hon och fattade mina händer, i det hon med ömhet blickade in i mina ögon. »Jag har alltid ansett dig som en dotter,» fortfor hon. »Jag har hållit dig kär öfver allt annat. Alltid har jag ställt dig främst . . . alltid sökt medverka till din välgång . . . Du har blifvit förtörnad på Gösta . . . det är under denna inverkan du nyss talat . . . vänta . . . i morgon när du lugnat dig, skall du ångra dina ord . . . Betänk hvad det vill säga att försaka en framstående, rent af lysande ställning . . .»

»Kära tant, jag står fast vid det jag sagt . . .»

»Det är således din mening att binda dig vid en man utan namn och utan rang? . . . Du kommer att bittert begråta ett dylikt förhastande . . . sanna mina ord . . . Och dess-

Belfrages Pensionat & Hôtel, Stockholm, är nu flyttadt till 8 Vasagatan, vid Centralstationen, mitt för järnvägsparken och Nils Eriksons staty, alltså *det centralaste och vackraste läge i Stockholm.* Rekommenderas i den resande allmänhetens benägna åtanka.

Belfrages Pensionat & Hôtel, Vasagatan 8 Stockholm nära Centralstation).

Extra fin Marsala (Qualité Inghilterra) härstädes lagrad sedan 1891. Vid undersökning af härv. handelskemist befunnen enl. analys *fullgod.* Pris kr. 1: 25 pr butelj. Finnes endast hos **K. A. Nydahl & Co** Stockholm, 2 Stureplan 2 Riks- och Allm. telefon.

utom . . . ditt giftermål skall säkert väcka ett allt annat än behagligt uppseende . . . man kommer, lindrigast sagdt, att kalla det dårhusmässigt . . .»

Jag bet tillsammans mina läppar för att hindra mig från att ge henne ett hårdt svar — ett svar, som jag säkert skulle ångrat — och jag lutade mig öfver henne, där hon sjunkit ned i en högkarmad stol samt hviskade med min ljufvaste röst: »Kära tant, tiden lider . . . låt oss skynda!»

»Och du tror då, att jag skall följa dig? . . . Nej, du får ensam bära ansvaret för din opassande handling! Res . . . om något så oerhördt verkligen faller dig in . . . Åh, att jag skall upplefva något sådant! Aldrig har någon kvinna i vår släkt förgått sig på detta sätt.» Härvid höjde hon lätt på ögonbrynen samt drog sig förmodligen till minnes min mor, född Bergman, ty hon tillade: »Men du har alltid haft anlag för att förbise vårt släktvärde.»

Var det hennes mening att lämna utan afseende min bön om, att hon skulle åtfölja mig? Var det hennes afsikt att, i denna stund af upprördhet, lämna mig ensam? Trodde hon måhända att mitt mod i den sista afgörande stunden skulle svikta?

Godt . . . jag skulle nog visa, att jag ägde sinnesstyrka. Hoppet att möjligtvis kunna hindra John från att lämna mig, ingaf mig behöfligt lugn och jag beredde mig till affärd.

Draperad i en schal på ett sätt, som påminde om en mantel, behöll tant orörlig sin plats. Chignon och hårklädsel hade åkt högt upp på hennes hjässa, där dessa prydnader hade en viss likhet med en krona, och då jag förstulet betraktade henne, kom jag ovillkorligen att tänka på ett gammalt träsnitt, som jag sett i min barndom, behandlande det bibliska ämnet: »Farao då han sitter och förstockar sitt hjärta.» Men hur hon än förhärdade sig samt kallsinnigt vände sin håg ifrån mig, så iakttog hon dock å sin sida alla fordringar på det passande, räckte mig handen till afsked och ringde på Lova för att tillsäga henne bära min nattsäck och följa mig ned till centralstationen.

Hvilken ovärderlig skatt är icke en väl uppfostrad tjänare, som känner sin plikt gent emot sitt herrskap? På Lovas ogenomträngliga ansikte läste jag icke den ringaste vare sig nyfikenhet eller undran. Hon syntes taga min ensliga utflykt som den naturligaste sak i världen, men på handen hvarmed hon inne i kupén svepte resfilten omkring mig, kände jag, att hon fann mig en smula dåraktig samt riktigt var bekymrad öfver min nyck att ge mig ut så här utan skydd.

Hederliga Lova, om icke min kassa för tillfället varit så illa utrustad, så skulle jag anmodat dig att följa med. Men jag disponerade ju icke mer än vissa små besparingar, som jag lyckats rädda undan hushållsutgifterna, hvilka jag i tidens längd tänkt använda till en välbehöflig pels åt tant — årslånga hemliga besparingar, hvilka visserligen ännu icke utgjorde den behöfliga summan för öfverraskningen, men som dock voro tillräckliga att nu betäcka reseomkostnaderna. Jag gjorde mig icke något samvete af att detta kapital blifvit rubbadt. Efter detta var jag ju i tillfälle att linda tant i sobel, och jag skulle göra det — emellertid kunde ingen vara mera belåten än jag öfver att ej ha behöft vända mig till henne i och för mina utgifter.

Det var med dessa känslor af tillfredsställelse jag viftade mot Lova, sedan kupédörren smällts igen och det bar åstad. Denna min belåtenhet försvann dock hastigt nog, ty jag hade annat än småsaker att fästa mig vid.

Om någon i hopp och oro, så som jag, färdats för att söka föremålet för sin kärlek, denna någon kan, utan att jag skildrar dem, förstå mina känslor, en annan skulle ej fatta dem, äfven om jag sökte tolka dem i ord. Vare det nog sagdt, att min natt var sömnlös och att tusen skiftande föreställningar marterade min bräckliga stofthydda, medan mitt sinne neddrogs i ett bottenlöst djup af ångest, som den gryende dagen icke skingrade.

Vädret var ruskigt, höstvinden obarmhärtigt genomträngande, då jag anlände till min resas mål, och jag tog nu plats i en droska för vidare befordran till den af ångbåtarne, hvilken denna dag skulle afgå med New-York som destinationsort.

(Slut i nästa n:r.)

Innehållsförteckning.

Bertha Valerius; af *John Rogh*. (Med porträtt). — Påsk; poem af *L. S.* — Hvad jag vann genom fasthet; en moders erfarenhet af *Ilse Franke*. — Rosor; af *O. T.* — På utsiktsberget; af *E. Lisz-Blanc*. Öfvers. för Idun. — Iduns läkarartiklar. II.: Om dieten vid sjukdomar i matsmältningsorganen; af d:r *Otto Sandberg*. (Forts. och slut). — Ädelstenarnes symbolik; af *P. Z.* — Ur notisboken. — Teater och musik. — Oupplösliga band; novell för Idun af *Sylvia*. (Forts.). — Tidsfördrif.

Tidsfördrif.

Redigeras af **Sophie Linge**.

Bidrag mottagas med tacksamhet.

Logogryf.

När hvad du i ungdomsvåren
Stort och ljust i lifvet ser
Under loppet utaf åren
Reduceras mer och mer;
När det mål du såg i fjärran
Icke mera visar sig
Och du med en suck till Herran
Måste resignera dig;
När så långt det kanske hinner
Att du knappast vet din väg,
Och helt oförsedt du finner
Hinder möta vid hvart steg:
Då vi komma för att stärka
Tron du mist till snart sagdt allt,
Genom oss du snart skall märka
Lifvet får en ny gestalt.
När för dig vi spände bågen,
Fjärran målet strax du hann;
Ljus blef ogönblickligt hågen,
Se'n du klart vårt värde fann.
Trygg du nu kan hinder möta:
Alla dimmor ha sig lagt;
Ej ditt högmod mer skall stöta,
(Mellan fyra ögon sagdt)!
Vänner såsom vi i viken —
Nej, i vrån — är godt att ha.
Där vi sitta på utkiken
Se vi nu i följd, ja ha:

Hvad som nämnes själens spegel;
Hvad därmed (vulgärt) man kan;
Hvad du får för fulla segel,
När du brådtom har minsann!
Källan till allt lif, all värma;
Hvad den har förbländande;
Dryck för hvilken många svärma;
Och hvad månget tömma de;
Hvad väl alltid måste vika
För det sanna dock till slut;
Hvad för rik som fattig lika
Borde vara utan prut;
Hvad som kommer ifrån höjden,
Bländande och oskuldsren;
Hvad du gjorde visst i fröjden;
Vapen ifrån forntiden;
Nämn ett verb, som innebärer
Idel lust för maklighet!
Och ett annat, hvilket lärer
Kännetecknа långsamhet;
Säg oss så ett annat, kära,
(Fråga är om verb ännu)
Som för renlighet får ära —
Gammalnordiskt är det ju!
Hvad man stundom gör på bandet;
Hvad du den får göra, säg!
Hvad man gifver blomsterlandet;
Något i upplysningsväg;
Hvad ju själfva skriften säger,
Att arbetaren är värd;
Hvad en mammonsträl ej äger,
Om han ägde än en värld;
Hvad du alltid ju bör vara
I din syssla som ditt lif;
Flicknamn. — Och ett gossnamn bara;
Hvad som uppstår genom kif;
Hvad du gjorde oafbrutet,
När din snufva blef för svår;
Land, af vatten omkringflutet;
Och hvad göken gör hvar vår;
Hvad på karamellen söta
Lillan gjorde nöjd och log;
Tvänne djur, som du kan möta —
Ett i sjö och ett i skog;
Hvaraf mången döden ljutit,
Som blott värme ville ha;
Hvad du får helt oförtrutet,
När din båt vill vatten ta;
Rum hvari plär svängrum finnas;
Nämn ett träd! — Och så till sist
Är just icke mer att minnas;
Det får vara nog, helt visst.

L—a.

Ordförvandlingsgåta.

Spana ej! = Ett österns barn nu ger jag dej.
Trons skola = Däröfver hafvets böljor spola.
Emmas hängare = En liesvängare.
O, storma ni! = I högre rymder vill jag bli.
Se, du kom in! = En man med fruktan i sitt sinn'.
Orrestek = Strängalek.
Slädvagn = Kan just på denna göra gagn.
En bom runkar = Det släktet bäst i skogen prunkar.
Lefnads-ort = Ett namn så kärt och högt och stort.
Ina vill hem = Af kvinnosläktet ock en lem.
Rest madam = En stad där Amstel rinner fram.
Syns presten Ling? = Väl alltid ett kärkommet ting.
Lärer tukt = En växt med stark och välkänd lukt.
Renskri = Man därutaf kan narrad bli.
Stulna arter = Till dem ock räknas alla karter.

Och sedan denna lösning blifvit gjord,
Den första bokstaf tag af hvarje ord
Och läs så uppifrån och ända ner,
Och svenskt och välkändt är det namn du ser.

F. M. C.

Diamantgåta.

Mitt *andra* faller då det moget är.
Utaf mitt *tredje* kan man välling laga.
Mitt *fjärde* ofta plär kring bygden draga,
Af alla känd, men för ett fåtal kär.
Rätt mången som kan nödens offer snäsa,
Kan ej mitt *femte* utan tårar läsa.
Mitt *sjätte* skulle, enligt fäderns tro,
I djupet af den blåa böljan bo.
Mitt *första* och mitt *sista* fylla ut
Hvad eljes ej fick början eller slut.

Valborg.

Cirkelgåta.

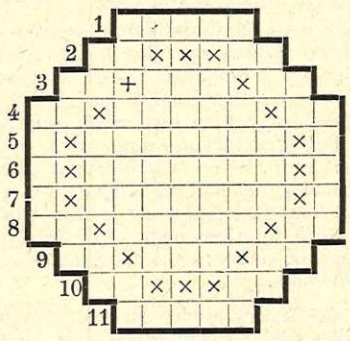

1) Ordförande i krigstider, 2) svensk nationalrätt, 3) hvad som dansar efter farfars pipa, 4) hvad skolgossarne ställde till, 5) gammalsvensk väfnad, 6) ställe där man gärna »ger på hand», 7) amerikask unionssymbolik, 8) handtverkare, som alltid ser igenom sitt arbete, 9) hvad som sommartiden ofta hänger i garderoben, 10) gammalmodigt fruntimmersnamn, 11) hufvudbonad.

Äro orden rätt funna, bilda bokstäfverna i de med × försedda rutorna ett ordspråk, som börjar i den med + ifylda rutan.

Lösningar.

Logogryfen: Banvakt: vana, vaka, kana, kavat, banta, an, vank, ana, vakant, anka, kant, bank, akta, tak, akt, baka, anta.

Negativ-charaden: Gråsten.

Anagrammet: 1) Senap, 2) aspen 3) pensa.

Tandläkare dr Geo. Forssmans Tandpulver, två slag, Tandpasta, Tandtinktur
nys preparat för tänderna vård:
finnas å de flesta apotek, i parfymaffärer o. hos hrr handlande. Partiförsäljning för Sverige hos Bendix, Josephson & C:o, 11 Regeringsg. Stockholm.

HULTMANS Cacao & Chocolad rekommenderas som den bästa och vitsordas på det varmaste af professorerna hrr Joh. Lang, Seved Ribbing, Nils O:son Gadde, C. J. Ask samt doktor Olof Moberg.